

T. C.

Temsilciler Meclisi

TUTANAK DERGİSİ

Sekseninci Birleşim

19 . 6 . 1961 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	84	4. — Sorular ve cevaplar	86
2. — Yoklama	85	A) Sözlü sorular ve cevapları	86
3. — Başkanlığın Genel Kurula sunuşları	85	1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Ögünç'ün, Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan İktisadi Teşekküllerin teşkilâtı ile idare ve murakabeleri hakkındaki 3460 sayılı Kanuna ek 23 sayılı Kanununun tatbikati hakkında Başbakan'dan sözlü sorusu (6/30)	86
1. — Yurt dışına giden Milli Savunma Bakanı Muzaffer Alanıkuş'un avdetine kadar kendisine, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Fahri Özdilek'in vekillik edeceğine dair Devlet Başkanlığı tezkeresi (3/111)	85	2. — Temsilciler Meclisi Üyesi İsmail İnan'ın, işçilere bayramdan önce ilâve tediye yapılıp yapılmıyacağı hakkında Başbakan'dan sözlü sorusu (6/31)	86
2. — Üyelerden bâzılarına izin verilmesi hakkındaki Başkanlık tezkeresi (3/110)	85-86	3. — Temsilciler Meclisi Üyesi Halil Özmen'in, Sanayi Bakanlığı teşkilâtında işine son verilen memur ve müstahdemlere dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/35)	86
3. — Ankara ve Ege üniversiteleri ile Tekel Genel Müdürlüğü 1960 yılı bütçe kanunlarına bağlı cetvellerde değişiklik yapılmasına dair 1/74, 75, 76 sayılı kanun tasarılarının zamanın müsaadesizliği sebebiyle vaktinde görüşülemediği ve halen de yılın değişmiş olmasından adı geçen tasarıların geriverildiğine dair Maliye - Bütçe Karma Komisyonu Başkanlığı tezkeresi (3/115)	85	4. — Temsilciler Meclisi Üyesi Hüseyin Ulusoy'un, yurt içinde kurulmakta olan fabrikalar için hariçten döviz karşılığı getirilmekte olan bâzı alât ve malzemenin yurt içinde yapılması tedbirlerinin düşünülüp düşünülmediğine dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/40)	86
4. — 18 . 6 . 1961 Pazar günü Ankara'da vukubulan sel âfelâketinin sebeb olduğu kayıplardan dolayı Temsilciler Meclisinin üzüntülerinin Ankara halkına duyurulmasına dair Halil Özmen ve Necip Bilge'nin önergesi	93	5. — Temsilciler Meclisi Üyesi Arslan Bora'nın, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre köy okulları yapımı için her	

	Sayfa		Sayfa
vilâyete ayrılan tahsisat miktarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/42)	86:90	kömürü hakkında Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/46)	93
6. — Temsilciler Meclisi Üyesi Rifat Çini'nin, sâkıt Başbakana verilen fahri hemşehrilik unvanını kaldırmıyan belediye mevcudolup olmadığı hakkındaki yazılı sorusuna müddeti içersinde cevap verilmeyişinin sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/43)	90:93	9. — Temsilciler Meclisi Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, Ankara'da kok kömürünün hangi esaslara göre tevzi edildiğine ve gecekondularda oturanlara verilmekte olan kok kömürünün yarım tona indirildiğinin doğru olup olmadığına dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/47)	93
7. — Temsilciler Meclisi Üyesi Dünder Soyler'in Gelir ve Kurumlar vergileri kanunlarında yapılması düşünülen değişiklikler hakkında Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/45)	93	10. — Temsilciler Meclisi Üyesi Alev Coşkun'un, Seçmen kütüklerinin düzenlenmesi işinin ne safhada olduğuna dair Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/48)	93
8. — Temsilciler Meclisi Üyesi Hasan Tez'in, gecekondulu sâkinlerine verilen kok		11. — Temsilciler Meclisi Üyesi Oktay Ekşi'nin, gazete kâğıdı fiyatlarının indirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi ve Basın - Yayın ve Turizm Bakanlarından sözlü soru önergesi (6/49)	93

1. — GEÇEN TUTANAK ÖTEZİ

Gündemde görüşülecek madde bulunmadığından 19 Haziran 1961 Pazartesi günü saat 10 da toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan

Başkanvekili
Ibrahim Senil

Kâtip

Rifat Çini

Kâtip

Şahap Kitapçı

Sorular

a) Sözlü soru

1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Ahmet Şener'in, Trabzon'un Tonya ilçesinde nezaret altına alınanlara yapılan muamele hakkındaki sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir, (6/50)

b) Yazılı soru

2. — Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Ögünç'ün, işçi ücretlerine bir zam yapılma-

sının düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi Maliye ve Çalışma bakanlıklarına gönderilmiştir. (7/46)

3. — Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Ögünç'ün, Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı sigortalı personelinin ücretlerine zam yapılmaması sebebine dair yazılı soru önergesi Ulaştırma ve Çalışma bakanlıklarına gönderilmiştir. (7/47)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati: 10,00

BAŞKAN — Başkanvekili İbrahim Senil

KÂTIPLER : Oktay Ekşi, Şahap Kitapçı

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.

(Yoklama yapıldı.)

3. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Yurt dışına giden Millî Savunma Bakanı Muzaffer Alankuş'un avdetine kadar kendisine, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Fahri Özdilek'in vekillik edeceğine dair Devlet Başkanlığı tezkeresi (3/111)*

BAŞKAN — Efendim, tezkereyi okutuyorum.

Temsileiler Meclisi Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına giden Millî Savunma Bakanı Muzaffer Alankuş'un avdetine kadar kendisine, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Fahri Özdilek'in vekillik etmesi uygun görülmüştür.

Devlet Başkanı ve Başbakan
Org.

Cemal Gürsel

BAŞKAN — Yüksek Meclisin ıttılama sunmuş oluyorum.

2. — *Üyelerden bazılarına izin verilmesi hakkındaki Başkanlık tezkeresi (3/110)*

19.6.1961

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı Sayın üyelerin hizarlarında gösterilen müddetlerle izinleri, Başkanlık Divanının 19 Haziran 1961 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Temsileiler Meclisi Başkanı
Kâzım Orbay

Raif Aybar, 10 gün, mazeretine binaen 19 Haziran 1961 tarihinden itibaren,

Rıza Işıtan, 10 gün, mazeretine binaen 19 Haziran 1961 tarihinden itibaren,

Vahap Dizdaroğlu, 15 gün, mazeretine binaen 8 Temmuz 1961 tarihinden itibaren,

Ali Erel, 10 gün, mazeretine binaen 19 Haziran 1961 tarihinden itibaren,

Ferruh Güven, 15 gün, hastalığına binaen 10 Haziran 1961 tarihinden itibaren,

İhsan Kabadayı, 10 gün hastalığına binaen 12 Haziran 1961 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Ayrı ayrı oylarınıza sunmak üzere teker teker okutuyorum.

Raif Aybar, 10 gün, mazeretine binaen 19 Haziran 1961 tarihinden itibaren..

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Rıza Işıtan, 10 gün, mazeretine binaen 19 Haziran 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vahap Dizdaroğlu, 15 gün, mazeretine binaen 8 Temmuz 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ali Erel, 10 gün, mazeretine binaen 19 Haziran 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ferruh Güven, 15 gün, hastalığına binaen 10 Haziran 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İhsan Kabadayı, 10 gün, hastalığına binaen 12 Haziran 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *Ankara ve Ege üniversiteleri ile Tekel Genel Müdürlüğü 1960 yılı Bütçe kanunlarına bağlı cetvellerde değişiklik yapılmasına dair 1/74, 75, 76 sayılı kanun tasarılarının zamanın müsaadesizliği sebebiyle vaktinde görüşülemediği ve halen de yılın değişmiş olmasından adı geçen tasarıların geriverildiğine dair Maliye - Bütçe Karma Komisyonu Başkanlığı tezkeresi (3/115)*

BAŞKAN — Bir sunuş daha vardır, okuyoruz efendim.

4. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) SÖZLÜ SORULAR VE CEVAPLARI

1. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Ögünç'ün, Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan İktisadi Teşekküllerin teşkilâtı ile idare ve murakabeleri hakkındaki 3460 sayılı Kanuna ek 23 sayılı Kanununun tatbikatı hakkında Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/30)*

BAŞKAN — Soru sahibi buradalar mı efendim? (Yok sesleri)

Efendim, soru sahibi bulunmadığından gelecek soru gününe bırakılmıştır.

2. — *Temsilciler Meclisi üyesi İsmail İnan'ın, işçilere bayramdan önce ilâve tediye yapılabileceği hakkında Başbakan'dan sözlü sorusu (6/31)*

BAŞKAN — Soru sahibi buradalar mı efendim? (Yok sesleri)

Efendim, geçen soru gününde de soru sahibi bulunmadığı için soru yazılıya inkılâbetmiştir.

3. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Halil Özmen'in, Sanayi Bakanlığı teşkilâtında işine son verilen memur ve müstahdemlere dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/35)*

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Ankara ve Ege üniversiteleri ile Tekel Genel Müdürlüğü 1960 yılı bütçe kanunlarına bağlı cetvellerde değişiklik yapılmasına dair 1/74, 75, 76 sayılı Kanun tasarıları malî yılın son günlerinde komisyonumuza havale edilmiş olmakla zamanın müsaadesizliğinden dolayı tetkik ve intasına imkân görülemediği ve malî yılın değişmesinden dolayı komisyonumuzca yapılacak bir işlem de olmadığı cihetle ilişik olarak sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

Maliye - Bütçe Karma Komisyonu
Başkanı
Şevket Adalan

BAŞKAN — Yüksek Meclisçe ıttılâ hâsıl olmuştur.

Efendim, gündemde sorular vardır. Sorulara başlıyoruz.

BAŞKAN — Soru sahibi buradalar mı efendim? Buradalar. Sanayi Bakanı buradalar mı? Yok. O halde soru, gelecek soru gününe bırakılmıştır.

4. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Hüseyin Ulusoy'un, yurt içinde kurulmakta olan fabrikalar için hariçten döviz karşılığı getirilmekte olan bazı alât ve malzemenin yurt içinde yapılması tedbirlerinin düşünülüp düşünülmediğine dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/40)*

BAŞKAN — Soru sahibi buradalar mı efendim? Buradalar. Sanayi Bakanı yoklar, soru gelecek soru gününe bırakılmıştır.

5. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Arslan Bora'nın, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre köy okulları yapımı için her vilâyete ayrılan tahsisat miktarına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/42)*

BAŞKAN — Soru sahibi, burada. Millî Eğitim Bakanı, burada. Soruyu okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına
Aşağıdaki sorularımın sözlü olarak Millî Eğitim Bakanı tarafından cevaplandırılmasının te-

minini saygılarımla arz ederim.

Temsilciler Meclisi Üyesi
Arslan Bora

1. 222 sayılı İlköğretim Kanununa göre köy ilkokullarının inşaatı için her vilâyete ayrılan tahsisatın miktarı ne kadardır?

2. Bu tahsislerin yapılmasında göz önünde tutulan öncelikler nelerdir?

BAŞKAN — Millî Eğitim Bakanı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI AHMET TAH-
TAKILIÇ — Muhterem Başkan, sayın üyeler;

İlköğretim tahsisatının umumi vaziyeti hakkında bana Temsilciler Meclisinde bir açıklama fırsatı veren soru sahibi arkadaşına bilhassa teşekkür etmek isterim.

Üzerinde her türlü endişelerimizin, imkânlarımızın toplanması lâzımgelen ilköğretim konusunda Yüksek Temsilciler Meclisinin, Kurucu Meclisin bu sene 222 sayılı Kanunla ayırdığı para ve imkânların hakikaten bir Devlet işinin görülüşüne örnek sayılabilecek kadar titizlikle tevzi edildiğini ifade edebilirim. Bu tahsisat, genel bütçeden 209 milyon, iller ve belediyeler bütçesinden 54 milyon olarak meydana gelmiştir. Tahsisatın tevziinde rakamları vermeden evvel, ana prensipleri teker teker huzurunuzda ifade etmek isterim.

Bu tahsisatın tevziinde; Millî Birlik ruhu, yurdun bütünlüğü fikri, namuslu ve gerçekli bir halk Hükümeti zihniyeti hâkim olmuştur. Nitekim sıra ile illerin umumi nüfusu, illerdeki okuma yaşındaki çocuk sayısı, illerdeki okuyamıyan okuma yaşındaki çocuk sayısı, illerdeki okulsuz köy sayısı, illerdeki okulları harabolan köy sayısı, illerdeki muvakkat okul binalarında öğretim yapan okul sayısı, gerçek durum olarak nazarı itibara alınmıştır. Bunun dışında da şimdiye kadar ihmale uğriyan bölgeler ayrıca nazarı itibara almak suretiyle tahsisat tevzi edilmiştir.

Soru sahibi arkadaşım, elbette cetvelleri tetkik etmiştir. Cetvelleri okumak suretiyle zamanınızı almak istemiyorum. Fakat, birkaç noktayı açıklarsam, durum kendiliğinden meydana çıkar.

Meselâ, 230 bin nüfusu olan Muğla ilinde, şayanı şükrandır ki, okul durumu geçen yıllarda halledilmiştir. Okulsuz köy sayısı azdır.

Merkezlerdeki okul binaları ihtiyaca kâfidir. Bu ile ancak 750 bin lira tahsisat verilmiştir.

Tunceli vilâyetine ise, geçmiş yılların ihmali nazarı itibara alınarak, nüfusu 139 bin olmasına rağmen; 1 milyon lira Devlet bütçesinden, 650 bin lira tekrar Devlet bütçesinden bölge okulları için, sosyal hizmetlerden de yarım milyon lira olmak üzere 2 150 000 lira tahsisat verilmiş bulunmaktadır.

Bu izahata, bölge okullarının nerelerde yapıldığını ve ne miktar para ayrıldığını ilâve edersem, zannederim ki, soru sahibi arkadaşını tatmin etmiş olurum.

Ağrı'da yapılacak bölge okulu için birbuçuk milyon lira bu sene ayrıca para sarf edildi. Ağrı vilâyetine verilen para miktarını öğrenebilmek için cetveli tetkik ettiğimizde birbuçuk milyon lira köy ve kasaba okulları için, birbuçuk milyon lira bölge okulu için, 500 000 lira sosyal hizmetler için verilmiştir. Bu suretle Ağrı vilâyetine üçbuçuk milyon lira para verilmiştir.

Hattâ size şunu da arz edeyim ki, vali bana gelip gerçek durumu anlattığı zaman okuma - yazma bilen çocukların sayısı geçen seneye nazaran 10 misli arttığı için, ayrıca bu tahsisata ilâveten 100 bin lira daha gönderilmiştir.

Bingöl vilâyetinin nüfusu 131 bin olmasına rağmen demin saydığım esaslar ve prensipler dairesinde hareket edilerek 950 bin lira köyler için, 400 bin lira sosyal hizmetler için, 1,5 milyon lira ayrıca bölge okulu için para ayrılmış bulunmaktadır.

Bitlis ili için, nüfusu 129 bin olmasına rağmen, okulsuz köy sayısı, okuma - yazma yaşındaki çocuk sayısı, bölgenin ihmale uğraması gibi ana prensipler nazarı itibara alınarak bir milyon lira köy ve kasaba okulları için, 400 bin lira sosyal hizmetler için, bir milyon 900 bin lira bölge okulları için olmak üzere 3 milyon 300 bin lira para ayrılmış bulunmaktadır.

Diyarbakır ili için, 401 bin nüfusuna rağmen, 2,5 milyon köy okulları için, 500 bin sosyal hizmetler için, 400 bin lira mevcut bölge okulu için ayrılmıştır. Ayrıca bir bölge okulunun yapılmasının teknik işleri devam etmektedir. 1,5 milyon lira bölge okulu için ayrıca para verilecektir.

Mardin ili için, nüfusu 354 bin olmasına rağmen, 2,5 milyon köy okulları için, 600 bin lira sosyal hizmetler için, 1 508 182 lira bölge okulu için para ayrılmak suretiyle, 4 milyon 600 bin lira para ayrılmış bulunmaktadır.

Siirt ili için, 890 bin lira köy okulları için, 544 bin lira sosyal hizmetler için, 300 bin lira mevcut bölge okullarının tevsii için ayrıca para ayrılmıştır.

Şu izahatımla arz etmek istiyorum ki, ilk öğretim mevzuu, memleket çocuklarının okutulması mevzuu titizlikle ele alınmış ve ciddi bir iş nasıl görülürse öyle görülmüştür. Bu hususu açıklamakla Hükümetin bu mevzudaki hassasiyetini ifade etmiş bulunuyorum.

İzahatımla soru sahibini tatmin etmişsem, kendimi bahtiyar addedeceğim.

BAŞKAN — Soru sahibi.

ARSLAN BORA — Muhterem Vekil Beyin izahlarından dolayı kendilerine teşekkür ederim. Yalnız Muhterem Vekil Bey işi kendi seviyeleri bakımından mütalâa etmiş bulunuyorlar. Bir de müsaadenizle mevzuu daha etraflı ve açıkça yüksek huzurlarımız da dile getirebilmek bakımından Batı, Doğu ve Orta - Anadolu bölgelerinden bazı vilâyetlere yapılmış olan tahsisleri mukayese edelim. Zannedersen daha salim bir neticeye varmış olabiliriz.

Meselâ, İstanbul vilâyetinde okulsuz köy yok. Buna mukabil tahsis edilen para miktarı 8 milyon. Özel idarenin vereceği para buna dâhil değildir. Mardin'de okulsuz köy adedi 518, verilen tahsisat 2 buçuk milyon. Ama şu arada şunu da arz edeyim ki, benim sözlü sorumdan sonra Vekil Bey birtakım rakamlar verdiler; ayrıca bölge okulları yapılacağından bahsettiler. Böylece bu miktarı biraz daha artırmış oluyorlar. Bu bakımdan kendilerine müteşekkirim. İnşallah dedikleri tahakkuk ederse memnun oluruz.

Kayseri'de okulsuz köy adedi 35 tir. Yapılan tahsisat 2,5 milyon lira. Tasavvur buyurunuz arkadaşlar, Mardin ilinde 518 tane okulsuz köy var, 2,5 milyon lira tahsis edilmiş; Kayseri'de 25 okulsuz köy var, ona da 2,5 milyon lira ayrılmıştır. Adalet? Adalet derecede?

Diyarbakır ilinde 447 aded okulsuz köy vardır. Buna mukabil 2,5 milyon lira tahsisat ayrılmış; 35 okulsuz köyü olan il de 2,5 milyon

lira ayrılmış... 447 okulsuz köy için 2,5 milyon lira; 35 okulsuz köy için de 2,5 milyon lira... Bölge okulu açıldığından bahsettiler, tabii buna dâhil değildir.

Bursa'da 177 okulsuz köy adedine mukabil ona da 2,5 milyon lira ayrılmış. Kars'da 353 okulsuz köy olduğu halde ona 2 milyon ayrılmış. Bursa'nın 177 okulsuz köyüne mukabil 2,5 milyon; 350 okulsuz köyü olan vilâyete 2 milyon veriliyor.

Elâzığ'a, 308 okulsuz köye mukabil 2 milyon lira; Balıkesir'e, 261 okulsuz köye mukabil 2,5 milyon lira veriliyor.

Ankara'ya 358 okulsuz köye mukabil 6 milyon lira, Sivas'a 588 okulsuz köyüne mukabil 3,5 milyon lira. Ankara'ya ayrıca 8 milyon da özel idare verecek.

Denizli'ye 40 okulsuz köyüne mukabil 1 milyon lira; Eskişehir'e 20 okulsuz köyüne mukabil 1 milyon lira; Siirt'e 323 okulsuz köyüne mukabil 1,5 milyon lira veriliyor.

Aydın'a 106 okulsuz köyüne mukabil 1,5 milyon lira, Bingöl'e 133 okulsuz köyüne mukabil 950 bin lira veriyorlar.

Şimdi tekrar bir bölge okulundan bahsettiler. Bunun sözlü sorudan sonra olduğunu arz etmiştim.

Tunceli'nde 156 okulsuz köye mukabil 1 milyon lira, Kırşehir'de 156 okulsuz köye mukabil 850 bin lira tahsisat verilmiştir.

Tablonun tetkikinden açıkça anlaşılıyor ki, bir eğitim önceliği fikri, aflarına mağruren, katiyen vekâletçe nazari dikkate alınmamıştır. Tahsisatlar gelişi güzel yapılmıştır ki, bu da büyük ve bâriz adaletsizlik meydana getirmiş ve getirmektedir. İşte cetvelin tetkikinden bu anlaşılmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, Şark bölgesinin bugün içinde bulunduğu eğitim derecesi ne derece vahim olduğu, 97 sayılı Kanunla köylere gönderilmiş olan gençlerden ve fedakâr Türk basınının verdiği bilgilerden anlaşılmakta ve bilinmektedir. Eğer vekâlet bu bilgileri nazari dikkate almış olsaydı her halde bu dâva bugün bu şekilde kürsüye getirilemezdi.

Şimdi Vekil Beyden bilhassa istirham ediyorum : Daha inşaat mevsiminin başlangıcındayız. Eğer hakikaten zuhulen verilen fazla tahsisatlar meventsas, bunu derhal alarak Doğu bölgesine verdirmek yerinde ve isabetli bir karar olacaktır.

tır. Asırlarca kendi kaderine terk edilmiş ve her bākımdan ihmal edilmiş bulunan Doğu - Anadolunun artık maarif sahasında da kalkınmasını öncelikle ele almak zarureti bir hakikat halinde kendini hissettirmektedir. Çünkü, Doğu - Anadolu, vatanımızın aşılmaz bir kapısı ve kalesidir. Hal böyle iken, hâlâ bu bölgeye lâ-yıkı veçhile önem verilmemektedir. Her türlü medenî nimetlerden mahrum olan bu bölge sakinlerinin bugüne kadar çekmiş oldukları ıstıraplarını dindirmek şöyle dursun, bilâkis ıstıraplarına ıstırap katmış oluyoruz ki, bu da ne hukuki, ne demokratik ve ne de adalet prensipleriyle kabili telif değildir.

Muhterem arkadaşlar; memleket bir bütündür. Memleketin geri kalmış olan bölgelerinin bir an evvel kalkınması elbette hepimizin değişmez bir idealidir.

Hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Millî Eğitim Bakanı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI AHMET TAHTAKILIÇ — Efendim, soru sahibi arkadaşına tekrar teşekkür ederim. Verdiğimiz izahattan sonraki konuşmaları bu mevzuda Devlet ve Hükümet görüşü ile illâ bölge zihniyeti arasındaki farkı gösterir.

Arkadaşım, İstanbul'a verilen 8 milyondan bahsetti. İstanbul'da 75 bin okutulamayan çocuk sayısı vardır. Yurdun bütün bölgelerinden İstanbul'a okumaya gelen çocuklarımız vardır. Arkadaşım zannediyorum ki, 222 sayılı Kanunu tetkik etmemişler. Bu tahsisat yalnız köy okulları için değildir. Köy, kasaba ve bölge okulları içindir.

Saydığı illere, 16 milyon lira bölge okulları için verilmiştir. Çocuk sayısını nazari itibara alırsak, hattâ tahsisatın tevziinde, arkadaşımızın belirttiği gibi bir zihniyetimiz olmamasına rağmen, sırf ihmal edildiği için ayrıca tercihler yapılmıştır. Bu tercihler Şark vilâyetlerinin lehine olarak yapılmıştır. Arkadaşımız bunları bilerek teşekkür etmesi lâzımken, bu tahsisatın tevziinde birtakım şüpheler uyandıracak şekilde konuşması hakikaten memleketimizin aleyhinedir. İstanbul'a verilen 7 milyon lira 10 milyon liraya çıkarılmıştır. Sebebi de şudur : Eminönü'nde bir okul binası yapmak için arsa bedeli olarak 1 buçuk milyon lira vermek durumunu ile karşı karşıya gelmekteyiz.

Yurt gerçeklerini çok dikkatli olarak nazari itibara almak lâzımdır. Vatandaşlar zihniyetinde bir şüphe uyandırılırsa bu hepimizin ve çocuklarımızın aleyhinedir.

Açıkça söyleyeyim ki Millî Eğitim Bakanı olarak, Beşiri'de Kaynakamlık yapmış ve bu bölgenin ıstırapını çekmiş bir insan olarak salâhiyetimi Doğu bölgesinin lehine kullanmışım. Fakat, bu mefhumlar içinde bu meseleyi ortaya koyan ve yalnız köylerin sayısını alan arkadaş bunu tetkik etmelidir. Biz bu sene 500 den yukarı nüfusu olan köylerde okul yapılması prensibini kabul ettik. Tabii bu Batı bölgemiz için. Doğu bölgesi için bu sayıyı 300 nüfuslu köylere kadar indirdik. Biliyorsunuz bu plân on yıllık bir plândır. Bu 10 yıllık program imkânlar içinde temin edilmeye çalışılacaktır. Bu on yıl içinde millî eğitim programımız içinde daha başka işler de kendini gösterecektir. Artık millî birlik şuurunu, bu memlekette bir daha kimse tarafından zedelenmeyecektir. Göreceksiniz ki, bu 10 yıllık program içinde evvelâ Doğu bölgesinin ihtiyaçları halledilecektir. Onun için, Ankara'da yapılacak bölge okulundan malûmatı olan bir arkadaşın Doğu'daki 10 ilden malûmatı olmaması mümkün değildir. Çok rica ediyorum, meseleyi bütünlüğü ile izah etsinler. Kendilerine izah ettim, okuma yazma yaşındaki çocukların sayısı mühimdir. Ankara nüfusu o derece artıyor ki, biz Ankara'da şehir içinde ihtiyacı karşılayabilmek için 3 lü, 4 lü tedrisat yapmak zorunda kalıyoruz. İstanbul'da 3 lü, 4 lü tedrisat yapan teneffüşhanesi olmayan okullar vardır.

İddia ediyorum, şimdiye kadar hiçbir Hükümet, millî eğitim mevzuunda işi bu zamanki kadar, dört cephesi ile, namuslu bir halk idaresi zihniyeti ile ele almamıştır.

BAŞKAN — Soru sahibi.

ARSLAN BORA — Muhterem arkadaşlar, ikinci defa söz almak istemezdim. Fakat Vekil Beyin bir iki sözüne kısaca arzı cevap etmek için söz aldım.

Muhterem arkadaşlar, Vekil Bey, miting meydanlarında nutuk söyler gibi burada konuşular. Her halde kendileri kadar memleketperver ve memleketin öz evlâdı olduğumu bildikleri lâzımdır. Biz buraya siyasi taktikle mevzuu getirmiş değiliz. Eğer siyasi bir taktik varsa bunu Sayın Vekilin kendisinde aramak lâ-

zımdır. Ben konuşmamın sonunda «memleket bir bütündür, binaenaleyh geri kalmış olan bölgelerin bir an evvel kalkındırılması elbette hepimizin idealidir» dedim.

Memlekette ihmale uğramış olan Şarkın bir mevzuunu bu kürsiye getirmek bir polemik, bir politik mevzuu olmamak lâzımdır. Kendilerinin teşekkür etmesi lâzımdı.

Elbette ısrar ediyorum. Eskişehir'e 1 milyon lira, Tunceli'ye 156 okulsuz köye mukabil 1 milyon lira veriyorsunuz, sonra da adaletten bahsediyorsunuz.

Bir de bölgecilikten bahsediyorlar. Bugün 27 Mayıs ruhuna aykırı bir harekette bulunmadığımız gibi, olsa olsa Vekil Beyin kendileri aykırı hareket ediyorlar. Bugün Millî Birlik Komitesi ve Hükümeti, her şeyden evvel Doğu bölgesini ele almıştır. O halde Millî Birlik Komitesinin bu icraatına biz şükranlarımızı arz etmeye çalışırken, Vekil Bey bölge hissini ileri sürüyorlar. Köylerde veya kasabalarda şu veya bu rakamlar... Listeyi getirsinler, size göstereyim. Yalnız köy okulları listesinin tahsisatı mevcuttur. İsterlerse kendilerine listeyi ben getireyim.

Evet, bölge okulları için, ancak benim sözlü sorumdan sonra yani bir hafta kadar evvel ek bir tahsisat olarak verilmiştir, ondan evvel yoktu. Bakanlığa gittiğim her türlü tetkikatta bulundum, maalesef sözlü sorumdan sonra olmuştur.

Çok istirham ediyorum, milliyetçilik zihniyetini ve bölgecilik zihniyetini ortaya atmak suretiyle, temiz ruhlar üzerine kötü bir niyet, kötü bir his düşürmemelerini rica ediyorum.

BAŞKAN — Millî Eğitim Bakanı tekrar söz istiyorlar mı efendim?

Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI AHMET TAHTAKILIÇ — Efendim, ben Bakan olduğuma birkaç defa teessüf duydum; Temsilei olup istediğim gibi konuşamadığım için.

Arkadaşlar, bölge okulları dâvası benden evvelki bakanlar zamanında hazırlanmıştır. Tetkik heyetleri mahalline gidip tetkikler yapmışlar ve ihtiyaçları tesbit etmişlerdir. Bu hususta diğer vilâyet temsilcilerinin viedanlarını ihhadedirim. 10 bölgeye heyetler gitmiştir. Bölgenin bir enstitüsü olacaktır. Bunların maketleri vekâlette hazırlanmıştır. Bu hususlarda Heyeti Vekileden kararlar çıkmalı 3 ay olmuş-

tur. Hal böyle iken buraya gelip de, «bunlar benim sözlü sorumdan sonra olmuştur.», demeyi takdirlerinize bırakıyorum.

Arkadaşımız buraya tetkik yapmadan gelmiştir. Verilen tahsisat vilâyetlere gitmiyor. Verilen tahsisat illerde değil, Bayındırlık Bakanlığındadır. Zira bu okullar Bayındırlık Bakanlığı tarafından yapılacaktır.

Arkadaşım, tetkik etmeden buraya çıkar ve memleketin kanaatlerini başka tarafa çekebilecek istikamette konuşursa bunun viedani kanaatini sizlere bırakıyorum. Hükümet bu işi bir Türk kızının nakış işlemesi gibi tek tek, bütün tarafları ile ele almıştır ve vatan çocuklarının çok sayıda okuması gibi bir prensibe dayanmaktadır. Kendileri teşrif ederlerse bunları birer birer arz ederim. Cetvelin tamamını huzurunuzda okuyarak zamanınızı işgal etmek istemem. Bu iş için en az 40 cetvel hazırlanmış ve 40 içtima yapılmıştır.

Vaziyeti size izah ettim, takdiri kendilerine bırakıyorum.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

6. — Temsilciler Meclisi Üyesi Rifat Çini'nin, sâkit Başbakana verilen fahrî hemşehrilik unvanını kaldırmıyan belediye mevcudolup olmadığı hakkındaki yazılı sorusuna müddeti içerisinde cevap verilmeyişinin sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/43)

BAŞKAN — Soru sahibi, burada. İçişleri Bakanı, burada. Soruyu okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına Aşağıdaki hususun Sayın İçişleri Bakanının sözlü olarak cevaplandırılmasına tavassutlarımızı arz ederim.

Temsilciler Meclisi Üyesi
Rifat Çini

Sâkit Başbakan Adnan Menderes'e muhtelif belediyelerce verilen fahrî hemşehriliklerin kaldırılıp kaldırılmadığı hakkındaki 27.4.1961 tarihli yazılı soruma Temsilciler Meclisi İhtizârü gereğince müddetinde cevap verilmeyiş sebebi nedir?

BAŞKAN — Söz İçişleri Bakanımıdır. **İÇİŞLERİ BAKANI NÂSİR ZEYTİNOĞLU** — Muhterem arkadaşlar, sâbit ve sâkit Başbakana belediyeler tarafından verilmiş olan

fahri hemşehriliklerin tamamı kaldırılmıştır. Bunu kaldırmıyan belediye artık kalmamıştır.

Sayın soru sahibinin hakikaten yazılı sorusuna geç cevap verimmiştir. Bunun sebebi de, Türkiye'de 980 aded belediye vardır. Bu belediyelerin her birisinden malûmat istenmiştir. Hepsinden katî netice alındıktan sonradır ki, kendisinin yazılı sorusu cevaplandırılmıştır. Doğrudan doğruya salim bir netice alınmak bakımından, kendisine katî bir netice tebliğ etmek için bu iş maalesef gecikmiştir. Takdir burulursa 980 belediyeden muhabere temin edip netice almak o kadar kolay değildir.

BAŞKAN — Soru sahibi, buyurun.

RİFAT ÇİNİ — Çok muhterem arkadaşlarım, Kurucu Meclis teşekkül edip yemin ettikten ve vazifeye başladıktan sonra ilk iş olarak, Meclis çalışmalarını tanzim edecek bir İçtüzük hazırladık. Bu İçtüzük bütün Meclis üyeleri ile birlikte yine Meclis üyesi olan sayın bakanlar tarafından da kabul edildi. Binaenaleyh, bu İçtüzüğe riayet mecburiyeti bakanlar için de ortaya çıkıyor.

İçtüzüğün 42 nci maddesi, yazılı sorulara 15 gün içinde yazılı cevap verilmesini âmirdir. 43 ncu madde ise, sorunun cevabı her ne suret ve sebeple olursa olsun geciktirilecekse, bakanın, soru sahibine yazı ile bildirmesini âmirdir.

Devletin idaresinde pek mühim bir vazife alan İçişleri Bakanının İçtüzüğe riayet etmesini ben canü gönülden isterdim. Maalesef bu olmamıştır.

Burada biraz evvel beyan ettiler ki, 980 belediye var, bunlardan acele cevap temin etmek mümkün olmadığından dolayı gecikti. Çok güzel. Bu halde sayın Bakanın 43 ncu maddeye riayet edip yazı ile müddetin uzayacağını bildirmesi lâzımdır. Bu da olmadı. Benim aklıma iki şey geliyor, muhterem arkadaşlarım.

Ya Devletin idaresinde yaygın kuvveti olan bu Meclisin kudretini küçümsemek veyahut bir şarklılık zihniyetiyle işi lâubaliliğe dökmektir. Bu Meclise Bakanın hürmetsizliğini kabul etyi düşünemediğim için sayın Bakanım bundan sonra sorular için mutlaka İçtüzük maddelerine riayet etmesini candan temenni ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım, sorunun esası çok mühim. 10 seneden beri memleketin en ücra kö-

şesinde yapılacak en küçük bir iş için daima millete dalkavukluğu sindirme zihtiyetinin son kalıntılarının da derhal sökülüp atılmasını temin için önergemi vermiştim.

Evvvelâ, 1946 - 1950 arasında Kütahya Milletvekili olan sabık ve sâkit Adnan Menderes'in Kütahya hemşehrilığının kaldırılması için, Kütahya basını ve efkârı umumiyesini ikaz etmek suretiyle validen rica etmiş ve Bakanlığa durumu arz etmiştim. Bakanlığın yazısı üzerine, İçişleri Bakanlığı 2 . 2 . 1961 tarih özel idare 511 sayılı yazısına, bakın sayın arkadaşlarım, Kütahya Valisi nasıl cevap veriyor: Cevabında birçok izahattan sonra, netice olarak, «vilâyetteki iç politika bakımından arz ettiği hususiyetler ve içinde bulunduğumuz ve ileride idrak edeceğimiz günlerin kaydedeceği muhtemel inkişaf lar göz önünde bulundurularak...» Bakın muhterem arkadaşlarım «... ileride idrak edeceğimiz günlerin» tâbirinin mânası malûmdur.

HASAN TEZ — Hâlâ bu vali yerinde mi? («Kim bu vali?» sesleri)

RİFAT ÇİNİ (Devamla) — Hassas bir mevzudur, kaldırılmasında mahzur görüyor, kaldırmayın diyor.

HASAN TEZ — Bu vali kimdir, Dahiliye Vekili açıklasın...

BAŞKAN. — Gelip cevap verecektir, müsaade buyurunuz efendim.

RİFAT ÇİNİ (Devamla) — Bunun üzerine bir yazılı soru veriyorum her halde Bakanlığa alâkadar eder diye. Bakanlık Valiliğe yazıyor. Vali cevabında, 6 . 2 1961 tarihli şimdi okuduğum yazının icabının yapılacağını söylüyor. Kaldıracağını söylemiyor. Halbuki Türkiye'de başta İstanbul olmak üzere bütün vilâyetler derhal bu fahri hemşehriligi kaldırıyor. Vali sonunda Bakanlığın ısrarı üzerine kendisi belediyeyi temsil ettiği halde kaldırmak cesaretini bulamıyor, Kütahya'daki derneklerden imza topluyor, mesuliyeti derneklere yükliyerek kaldırıyor. Bunların vesikaları var. Arzu ederse Sayın Bakana veririm.

Muhterem arkadaşlarım, halihazırda kaldırmıyan fahri hemşehrilik kalmamıştır. Bu, bir müddet geçmesine rağmen Bakanlığın çalışması neticesinde olmuştur. Kendilerine teşekkür ederim.

Bâzi idare âmirleri vatandaşları hakir görmektedir. Bunları isterlerse burada açıklıyabili-

rim. Bu açıklamadan sonra bunlar hakkında icabeden cezaları veya tedbirleri almaları lâzımdır. Bu hususta söz verilerse açıklamaya hazırım. Hürmetlerimle. (Alkışlar)

BAŞKAN — Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANI NÂSİR ZEYTİNOĞLU — Muhterem arkadaşlar; soru sahibinin İçtüzüğün 43 ncu maddesinin tatbik edilmediği hususundaki ikazına teşekkür ederim. Evet, bakanlığa verilen böyle bir sözlü sorunun cevabı malûmlarımızdır ki, bakanlık bünyesinde hazırlanır ve ondan sonra soru sahibine cevap verilir. 43 ncu maddeye göre, biraz daha zamana ihtiyaç olduğunu kendisine bildirmemiş olmamız hakikaten İçtüzüğe muhaliftir. Bunun için özür dilerim. (Bravo sesleri)

Fakat, bir lâkaydi, bir Şarklılık zihniyeti olarak itham edilmesi, zannederim pek de isabetli bir hareket olmaz.

İkinci kısma gelince... (Yerinden konuşmalar) Arkadaşlar, evet ben burada İçtüzüğü öğreniyorum ama bâzı arkadaşların da Meclis içinde nasıl hareket edileceğini öğrenmesi icabediyor galiba.

VASFİ GERGER — Şahıs tâyin ediniz, ki-me söylüyorsunuz? Umumi olmaz.

İÇİŞLERİ BAKANI NÂSİR ZEYTİNOĞLU (Devamla) — İkinci kısım şu; bir sözlü soru soruluyor. Ancak bu sözlü sorunun çerçevesi dâhilinde soruyu tetkik edip geliyorum. Soru sahibi soruyu çerçevesinden çıkarıp birtakım mevzuları da yeniden ileri sürüyor, ve cevaplandırılmasını istiyor. Bu hususta hiçbir hazırlığın olmadığı için hemen cevap arz edemem, yeni bir sözlü soru olarak bunu istemelerinde hiçbir mahzur yoktur. Bizde mevzuu o şekilde tetkik eder ve ona göre buraya geldik. Biz sözlü soru çerçevesi dâhilinde malûmat toplayıp buraya geldikten sonra yeni hususlar çıkartıp bakanlığı veya Hükümeti tenkid etmek bence doğru değildir. Sözlü soruları münasebetiyle bu kısımdan da bahsetmiş olsalardı, Hazırlanır, ona göre buraya geldik. Bu arada bakanlığın kusuru varsa açıklardık. Burada istedikleri hususa cevap verecek malûmat bendenizde şu anda yoktur. Cevap alabilmeleri için kendileri ya yeni bir soru versinler, veyahut da bakanlığa gelsinler;

kendilerini tenvir edelim. Mâruzatın bundan ibarettir.

BAŞKAN — Rifat Çini.

RİFAT ÇİNİ — Çok muhterem arkadaşlarım, Sayın Bakan bâzı hususlarda haklıdır. Soru mevzuunun dışarısına çıkılıyor, fakat biz de haklıyız. Hâdiseyi Sayın Bakana aksettirdim, netice alamadığımız için binnetice hâdiseyi buraya getirmek mecburiyetinde kaldım.

Şimdi müracaatları tarihleriyle arz ediyorum : 22 Ocak 1961 tarihinde Tavşanlı Orman İşletmesinde bir yangın çıkıyor. İşletme binasının yanında büyük bir garaj vardır, içerisinde vasıtalar bulunmaktadır. Tavşanlı İtfaiyesi harekete geçemiyor. Halk büyük gayret göstererek vasıtaları kurtarmak suretiyle yangını söndürmeye çalışıyor. Yangın başladıktan birbuçuk saat...

BAŞKAN — Bunun soruyla bir alâkası var mıdır?

RİFAT ÇİNİ — Var efendim, 1,5 saat sonra Tavşanlı Kaymakamı sarhoş olarak yangın mahalline gelerek yangını söndürmeye gayret gösteren vatandaşlara kendi tâbiri ile «bu heriflerin boyunlarını vurun defedin, eşeğöglü eşekleri» diyor.

BAŞKAN — Rica ederim, bunun sorunuzla ilgisi yok.

RİFAT ÇİNİ (Devamla) — Alâkası var, oraya getireceğim efendim.

(«Gensoru mu bu?» sesleri) Vaziyeti arz ediyorum. Bunlar aynen valiye bildiriliyor. Vali bakanlara, tamamen aksi ve bir kısım ilâvelerle aksettiriyor. Bu suretle idare âmirleri bakanlığı hakiki şekliyle tenvir etmemiş oluyorlar arzım bu.

İÇİŞLERİ BAKANI NÂSİR ZEYTİNOĞLU — Arkadaşlar, biraz evvel arz ettiğim gibi şurada bu sözlü soru dolayısıyla arkadaşımızın yeniden ileri sürdüğü hususların en ufak bir münasebeti var mıdır? Sözlü soru getirmek suretiyle buradan kendi şahısları için propaganda yapmak yerinde midir?

RATİP TAHİR BURAK — Bu da bakanın vereceği cevap mıdır?

RAUF BAYINDIR — Bu teşhiste bir bakanın yapacağı iş midir?

BAŞKAN — Rifat Çini.

RİFAT ÇİNİ — Efendim, münakaşada esas

sinirlenmemektir. Dâvayı öne sürmek, mesuliyeti kabul etmek demek esastır. Sayın Bakan burada şahsım için propaganda yaptığımı söylediler. Fakat benzeniz bu düşüklükte bir insan değilim. Beni bir çokları bilirler, beni tanıyan ağabeylerim vardır. Sayın Bakan bu vesile ile bir teşekkülün temsilcisine tecavüz etmek istiyorlarsa ona bir şey söyleyemem.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

7. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Dündar Soyer'in Gelir ve Kurumlar vergileri kanunlarında yapılması düşünülen değişiklikler hakkında Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/45)*

BAŞKAN — Soru sahibi (Yok), Maliye Bakanı da yok. Binaenaleyh, soru gelecek soru gününe bırakılmıştır.

8. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Hasan Tez'in, gecekondulu sâkinlerine verilen kok kömürü hakkında Sanayi Bakanlığından sözlü sorusu (6/46)*

BAŞKAN — Hasan Tez burada. Sanayi Bakanı yok. Cevap gelecek soru gününe bırakılmıştır.

9. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, Ankara'da kok kömürünün hangi esaslara göre tevzi edildiğine ve gecekondularda oturanlara verilmekte olan kok kömürünün yarım tona indirildiğinin doğru olup olmadığına dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/47)*

BAŞKAN — Soru sahibi yok. Sanayi Bakanı da yok. Binaenaleyh soru, gelecek soru gününe bırakılmıştır.

10. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Alev Coşkun'un, Seçmen kütüklerinin düzenlenmesi işinin*

ne safhada olduğuna dair Aadalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/48)

BAŞKAN — Alev Coşkun burada yok. Aadalet Bakanı burada. Soru mütaakıp soru gününe bırakılmıştır.

11. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Oktay Ekşi'nin, gazete kâğıdı fiyatlarının indirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi ve Bayın - Yayın ve Turizm Bakanlarından sözlü soru önergesi (6/49)*

BAŞKAN — Bakanlar burada yok. Binaenaleyh, cevaplar mütaakıp soru gününe bırakılmıştır.

Bir önerge var okutuyorum.

4. — 18 . 6 . 1961 Pazar günü Ankara'da vukubulan sel felâketinin sebeb olduğu kayıplardan dolayı Temsilciler Meclisinin üzüntülerinin Ankara halkına duyurulmasına dair Halil Özmen ve Necip Bilge'nin önergesi;

19 . 6 . 1961

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

18 . 6 . 1961 tarihinde, Ankara'da vukubulan şiddetli yağmurların doğurduğu sel felâketi sonunda can kaybının olduğu ve birçok Ankaralı'nın evlerinin yıkıldığı veya sular altında kaldığı anlaşılmaktadır.

Bu âfet karşısında Temsilciler Meclisinin duyduğu derin üzüntünün sayın Ankara halkına duyurulmasına delâletlerinizi saygularıyla arz ve rica ederiz.

Halil Özmen

Dr. Necip Bilge

BAŞKAN — Riyaset gereğini yapacaktır. Yarın saat 10 da toplanılmak üzere Birleşime son veriyorum.

Kapanma saati : 11;15

